

ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯ ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА
КЪМ ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ ПРЕЗ 2023 Г.

Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет е постоянно действащ помощен орган към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (КПЕ към ПК на ВСС). Комисията осъществява своята дейност въз основа на Закона за съдебната власт (ЗСВ), Правилника за организация на дейността на Висшия съдебен съвет и на неговата администрация, Правилата за работа на Прокурорската колегия на ВСС, както и съобразно приетите от нея Вътрешните правила за работа на комисията. Нейните правомощия са детайлно уредени в Глава трета, Раздел III от Правилата за работа на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

През отчетния период комисията е функционирала в състав от петима членове на Прокурорската колегия на ВСС като е била подпомагана от двама правни експерти и един технически сътрудник от администрацията на ВСС. КПЕ към ПК на ВСС е провела **23** заседания през изтеклата година.

Основните въпроси, които са били предмет на разглеждане и решаване в тях са в съответствие с функциите на Комисията, разписани във Вътрешните правила за организацията и дейността на КПЕ към ПК /приети с решение по протокол № 29 от 24.10.2017 г., изменени и допълнени с решение по протокол № 18 от 08.10.2019 г., допълнени с решение по протокол № 8 от 04.04.2022 г./

Функциите на КПЕ към ПК на ВСС са разделени в две основни направления:

- извършване на проучвания и събиране на информация за изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт;
- разглеждане и решаване на жалби и сигнали от граждани и юридически лица.

1. Изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт.

Основната дейност на КПЕ към ПК на ВСС през 2023 г. е свързана с изготвяне на становища относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. Процедурата е регламентирана в Закона за съдебната власт и Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (Правилата).

Съгласно чл. 18 от правилата при изпълнение на правомощията си по чл. 37, ал. 9 от ЗСВ Комисията извършва проучвания и събира информация за изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. Необходимата информация се събира като се извършват проверки и справки в публични и вътрешни регистри и органи, както следва:

- изготвя писма до Главния прокурор на Република България и главния инспектор на ИВСС с искане за предоставяне на информация за наличие

на постъпили сигнали и извършвани проверки срещу магистрата, както и до местната Комисия по професионална етика, която да изготви становище за нравствените качества на кандидата;

- относно класираните кандидати за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се изискват служебни характеристики от последната месторабота на кандидата;

- служебно се извършва проверка в деловодната система на АВСС за наличието на сигнали и извършвани проверки за участниците в конкурсите. Изготвя се справка за наличие или не на такива сигнали и проверки, която обхваща последните 5 /пет/ години до момента на изготвянето на становището;

- изготвят се справки за наличие на дисциплинарни производства срещу магистратите от комисия „Дисциплинарна дейност и взаимодействие с ИВСС“ към ПК на ВСС;

- изискват се справки от АВСС и ИВСС за постъпили сигнали по ЗПУКИ, наличие на висящи производства или влязъл в сила акт на ИВСС;

- относно кандидатите за административни ръководители в органите на съдебната власт се извършват проверки в печатните и електронни медии за информация, която да поставя под съмнение притежаваните нравствени качества от кандидата.

След събиране на цялата информация се изготвят проекти за становища за нравствените качества на участниците в конкурсите, както и на кандидатите за административни ръководители, които се предоставят за приемане от Комисията. Становищата се приемат с решения на КПЕ към ПК на ВСС.

При всяко назначение Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества на кандидатите на база на изготвените становища от Комисията.

Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет през 2023 година е изготвила 181 броя становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. От тях 26 броя становища са за заемане на длъжността „административен ръководител“ или „заместник на административния ръководител“, 48 за първоначално назначаване, 37 броя – за преместване и повишаване в длъжност и 70 броя за кандидати за младши прокурори и следователи.

2. Разглеждане и решаване на преписки, образувани по постъпили жалби и сигнали от граждани и юридически лица.

Дейността на КПЕ към ПК на ВСС през 2023 г. е свързана и с разглеждането и решаването на жалби и сигнали от граждани и юридически лица, получени по пощата, по електронен път, чрез Унифицираната система за приемане и обработване на жалби и сигнали и формата за контакт, публикувана на Интернет страницата на ВСС или пуснати в антикорупционните кутии, поставени в отделните звена на съдебната власт. Разглеждането на постъпващите във ВСС жалби и сигнали се извършва по реда на Вътрешни правила за организацията на работа с предложенията и сигналите, които постъпват във Висшия съдебен съвет, приети с решение на Пленума на ВСС по протокол № 12 от 30.05.2019 г. Съгласно приетите Вътрешни правила, на заседания на Комисиите по професионална етика към съответните колегии на ВСС, се внасят за разглеждане само предложения и сигнали, които са относими към техните правомощия.

Предложенията и сигналите, които са от компетентността на КПЕ към ПК на ВСС /сигнали, съдържащи данни за нарушения на етичните правила и норми регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати; сигнали във връзка с изготвянето на становища за нравствените качества на кандидатите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт; сигнали за наличие на несъвместимост; / се предоставят на председателя на Комисията за запознаване и преценка за включване в дневен ред за заседание на КПЕ. При необходимост свързана с правилната квалификация на предложението или сигнала, същите се докладват на КПЕ с изрично отбелязване на основанието за това.

Общият брой на разгледаните от КПЕ към ПК на жалби и сигнали за отчетния период е 43 броя.

Част от подадените сигнали са общи, съдържащи оплаквания и недоволство от постановени прокурорски актове и от молби за преразглеждане и решаване на конкретни казуси. Тези преписки се решават чрез насочване на подателите на сигналите да търсят защита на правата си по реда на инстанционния контрол, тъй като ВСС и в частност Комисията не са компетентни да се произнасят по правилността и законосъобразността на актовете на магистратите или да обсъждат предприетите от тях процесуални действия, както и да извършват проверки. Относно оплакванията във връзка с изпълнението на предвидените в закона функции, които осъществяват прокурорите, жалбоподателите се уведомяват, че тези оплаквания не са от естество да обосноват поведение на магистрата, противоречащо на правилата на професионалната етика.

Сред постъпилите и разгледани жалби и сигнали за отчетния период има и подадено възражение от магистрат срещу становище на местната

етична комисия, като същият е уведомен, че съгласно чл.37, ал.9 от Закона за съдебната власт, Комисиите по професионална етика към колегиите извършват проучвания, събират необходимата информация и изготвят становище относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт, както и на кандидатите за административни ръководители и на кандидатите за заместник-административни ръководители. В органите на съдебната власт се избират комисии по професионална етика, които подпомагат съответната Комисия по професионална етика към съдийската и прокурорската колегии на Висшия съдебен съвет при осъществяване на правомощията и по чл.37, ал.9, като дават становище за нравствените качества на съдиите, прокурорите и следователите от съответния съд, прокуратура, следствен отдел или Националната следствена служба. Комисиите по професионална етика в органите на съдебната власт са тези, които осъществяват дейността си по прилагането на Кодекса за етично поведение на българските магистрати в съответствие с правилата за организацията и дейността им, приети от съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Съгласно чл.10 от Правилата за организацията и дейността на комисиите по професионална етика в системата на прокуратурата на Република България комисиите извършват проверки за наличие на поведение, противоречащо на правилата за професионална етика, регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати. Основанията и редът за извършване на проверки са регламентирани в същите правила, като изготвените становища за резултатите от извършените проверки са окончателни и не подлежат на контрол. Комисията по професионална етика към прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет не разполага с правомощия да ревизира

становищата на местните етични комисии, като ги отменя, изменя или допълва, нито има правомощия да извършва самостоятелни проверки за нарушения на Кодекса за етично поведение на българските магистрати от страна на магистрати.

През отчетния период на трима жалбоподатели са изпратени уведомителни писма, че исканията им са извън правомощията на Комисията, а на един е отговорено след извършена проверка.

От изпратените по компетентност на други органи са 25 броя преписки, от които: 01 бр. е до Главния прокурор на Република България, 01 бр. до Инспектората към Висшия съдебен съвет, 12 бр. до други органи на съдебната власт и 12 бр. до други звена и институции.

Комисията е приела за сведение 18 бр. преписки. Следва да се има предвид, че това са становища на местни етични комисии за резултатите от извършените от тях проверки и повторни сигнали, по които Комисията вече се е произнасяла и е отговаряла на техните податели и на основание чл. 124 АПК за приети за сведение и приложени към дело.

На свое заседание, проведено на 20.04.2023 г. Комисията с решение по протокол № 05/20.04.2022 г. е приела годишен отчет за дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет за 2022 г.

През отчетния период Комисията по професионална етика е разгледала преписка с вх. № ВСС-7443/16.05.2023 г., образувана по сигнал, подаден от директора на Националната следствена служба. Същата е получена от Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, която с решение по протокол № 17 от 17.05.2023 г. изпраща преписката на Комисията. Сигналят, по който е образувана преписката съдържа искане за образуване на дисциплинарно производство срещу главния прокурор

на Република България. Искането е мотивирано с твърдението, че главният прокурор е направил изказване в смисъл, че е направил звукозаписи на водени от него лични разговори с политици, магистрати и членове на ВСС, без същите да знаят за това. Комисията след обсъждането на сигнала е приела решение, че предвид разписаните в чл. 37, ал. 10 ЗСВ правомощия на КПЕ към ПК и с оглед изнесеното в сигнала, произнасянето по него е извън правомощията ѝ, поради което същият на основание чл. 54, ал. 1, т. 8 ЗСВ е изпратен на Инспектората на Висшия съдебен съвет за извършване на проверка в най-кратък срок.

3. Приемане на Етичен кодекс на българските прокурори и следователи.

Във връзка със законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт № 49-302-01-18, от който произтича необходимостта от приемането на Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи с решение на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на ВСС по протокол № 12/12.07.2023 г. е отправена молба до комисиите по професионална етика към апелативните, окръжните и районните прокуратури за изразяване на становища и предложения по сега действащият Кодекс за етично поведение на българските магистрати.

В отговор от органите на съдебната власт, в указания срок са постъпили 41 (четиридесет и едно) на брой становища. От дирекция „Правна“ е изготвен обобщен доклад на постъпилите предложения и становища. След обсъждане на обобщения доклад Комисията възлага на дирекция „Правна“ изготвянето на проект на Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи.

При обсъждане на проекта на кодекс КПЕ при ПК на ВСС приема, че

Кодексът за етично поведение е приложим към всички прокурори и следователи и членовете на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет като извън обхвата на приложното поле остават инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет. При изготвянето му са съобразени Кодексът е изготвен в съответствие с Конституцията на Република България, Закона за съдебната власт, препоръките на Комитета на министрите на Съвета на Европа за статута на съдии, прокурори и разследващи органи, както и всички други национални и международни актове, които регламентират дейността на магистратите в Република България. В него са дефинирани основните принципи, установяващи стандарти за регулиране на поведението на прокурори и следователи във и извън службата, която изпълняват. Въведен е и изцяло нов принцип - принципът за лоялност, съгласно който лоялен е този магистрат, който има поведение, насочено към утвърждаване и подобряване на авторитета и доброто име на институцията, изразяващо се в коректно и почтено отношение към колегите и уважение към мнението и личния им живот

Регламентирано е, че лоялността е поведение, насочено към утвърждаване и подобряване на авторитета и доброто име на институцията. След проведено обсъждане, на свое заседание, проведено на 19.10.2023 г. Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет приема проект на Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи, който на основание чл. 30, ал. 5, т. 23 от Закона за съдебната власт бе приет от Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, с решение по протокол № 29 от 25.10.2023 г. и изпратен за одобрение от Пленума на Висшия съдебен съвет.

3.1. Изготвяне на проект на конспект с въпроси по Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи.

Със свое решение по Протокол № 33 от 17.10.2023 г. Комисията по атестирането и конкурсите към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет отправя предложение към Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет да предприеме съответните действия за изготвяне на проект на конспект с въпроси по Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи (КЕПБПС), съгласно чл. чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1/09.02.2017 г.

С решение по протокол № 19/25.10.2023 г. КПЕ към ПК на ВСС приема проект на нов конспект с въпроси по Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, който е част от конкурсните изпити за младши прокурори и младши следователи и за първоначално назначаване на прокурори и следователи в органите на съдебната власт и го изпраща на Прокурорската колегия на ВСС, за утвърждаване.

Прокурорска колегия на ВСС утвърждава, на основание чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1/09.02.2017 г. и във връзка със ЗИД на ЗСВ, обн. в Държавен вестник, бр. 84 от 06.10.2023 г., Конспект с въпроси по Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи. Конспектът е публикуван на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

Изготвил:
Кристина Григорова – гл. експерт - юристконсулт в дирекция „Правна“